

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	NON CUBRIR
MATERIA	TEORÍAS DO ESPECTÁCULO II
DISCIPLINA	Teorías do espectáculo e da comunicación
TITULACIÓN	Titulación Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Todos
CURSO	2º
CRÉDITOS ECTS	4
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Teoría e Historia das Artes Escénicas
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADORA/A	Inmaculada López Silva
DOCENTES	Nome e apelidos: Inmaculada López Silva Horario titorías: https://esadgalicia.com/curso-escolar/ Despacho: T4 Contacto: inma.lopez.silva@edu.xunta.es
DESCRIPCIÓN	Principios teóricos e dimensión práctica da comunicación escénica e audiovisual no ámbito da interpretación. Estudo práctico dos principios da linguaxe escénica e audiovisual. Análise práctica da creación escénica e audiovisual como fenómenos comunicativos: aspectos estéticos e semiolóxicos. Análise práctica de espectáculos e procesos metodolóxicos da crítica.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Saber achegarse de xeito crítico, tanto por oral como por escrito, a calquera texto de orde ensaística, tanto literario coma xornalístico, teórico ou filosófico, sobre as artes do espectáculo. Coñecementos básicos de filosofía (nivel Bacharelato).
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☐ Inglés ☐
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
E11	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
E13	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
E15	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.
E16	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	
1. Coñecer aspectos básicos das teorías sobre a comunicación e a comunicación humana	COMPETENCIAS VINCULADAS
2. Aplicar as teorías e modelos da comunicación aos procesos de creación e recepción artística, escénica e audiovisual.	EI1, X6, X7, T3, T8
3. Comprender os procesos básicos na recepción artística e na construción do significado.	EI1, EI3, X5, X7, T3, T14.
4. Coñecer aspectos básicos nos procesos de consumo cultural, prestando especial atención aos públicos das artes escénicas.	EI3, X6, X7, T8, T3
5. Coñecer, analizar e comprender o rol do espectáculo na sociedade actual.	EI1, EI3, X6, X7, T8, T14
6. Analizar e valorar os elementos e procesos por medio dos que se configura o espectáculo e a súa incidencia na esfera social e individual.	EI3, X5, X7, T3, T8, T14
7. Analizar e valorar os espectáculos na súa dimensión social e cultural, na perspectiva da Socioloxía e a Antropoloxía.	EI2, X6, X7, T14
	EI2, X6, X7, T8
4. CONTIDOS	

TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS 1hs	
Non hai contidos a recuperar do curso 2020-2021			
1.A comunicación social do espectáculo: o sistema teatral	1. 1. Campo cultural e sistema teatral. 1. 2. Aspectos básicos do sistema teatral: o actor como produtor 1. 3. Políticas no ámbito das artes escénicas e audiovisuais.	20	
2.Breve historia da teoría das artes escénicas, entre o actor e o texto	2. 1. Mundo clásico e medieval. 2. 2. Renacemento e Clasicismo. 2. 3. Teorías do realismo. 2. 4. A reateatralización do teatro e a vangarda. 2. 5. Teorías actuais.	25	
3.O estudo científico do actor ante o espectáculo	3. 1. A idea de ciencia e as súas implicacións da creación artística. 3. 2. O coñecemento aplicado ás artes do actor.	5	
TOTAL SESIÓNS		50	
5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Exposición maxistral	36		36
Debates e traballos de aula	9		9
Traballos tutelados		20	20
Estudo persoal, lecturas complementarias		46	46
Titorías individuais	2		2
Actividades de avaliación. Probas e revisións	2		2
TOTAL	52	66	118
<p>Unha eventual tele docencia debida á evolución da pandemia por covid-19 será organizada a través da plataforma Moodle, ademais do correo electrónico e clases puntuais por videoconferencia ou retransmitidas para alumnado que deba permanecer no seu domicilio. Optarase tamén por este sistema de tele docencia no caso de que algún dos docentes sexa confinado tanto nunha parte coma na totalidade do cuadrimestre, ou se as autoridades educativas determinan o peche do grupo e/ou da escola enteira. Ante unha previsión desta posibilidade, tratarase de que o alumnado combine, na medida do posíbel, o emprego da plataforma Moodle co traballo presencial, de xeito que ante un posíbel paso á non presencialidade, todas e todos estean xa familiarizadas coa plataforma.</p>			
6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE			
Actividades	Descrición		
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo e aspectos básicos para o debate co fin de fornecer na aula e directamente os contidos conceptuais mínimos da disciplina.		
Debates	O alumnado comentará e analizará nunha perspectiva crítica e reflexiva cuestións cunha orientación teórica, metodolóxica e práctica, cuestións vinculadas cos contidos da materia.		
Traballos tutelados	Á fin de cada tema, o/a docente dalgunha das partes da materia poderá solicitar do alumno/a unha reflexión de non máis de cinco páxinas a partir dalgún tema proposto. Tratarase de que, alén do aprendido, manexe outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc.		
Exames	Á fin de cada tema ou subtema, o/a docente dalgunha das partes poderá solicitar a realización dunha proba escrita sobre os contidos da materia que non fosen avaliados a través de traballos.		
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA			
Titorías	A docente permanecerá no centro as horas estipuladas en horario de tarde para resolver dúbidas ou intensificar personalizadamente aspectos concretos do progreso de cada alumno orientado aos traballos tutelados. Todos deberán acudir obrigatoriamente a unha titoría como mínimo (recomendábel para orientar o traballo tutelado).		
<p>O alumnado que opte pola non presencialidade ou estea obrigado a ela, deberá contactar cos docentes como mínimo unha vez á semana, preferibelmente no horario de titorías.</p>			

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Participación e traballo na aula	T3, T8, T14, X7, DD1, DD2	10%
<p>Traballos tutelados Con carácter obrigatorio, e se o/a docente así o determina, o alumnado deberá realizar á fin de cada tema, un traballo sobre unha cuestión proposta. Tratarase de que, alén do aprendido, se manexen outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc. Será necesario, por tanto, manexar bibliografía complementaria que o alumnado deberá procurar. Obrigatoriamente, todos os alumnos deberán asistir a, polo menos, unha titoría por tema con motivo de supervisar a elaboración destes traballos. Para evitar o risco de plaxio, non se calificará ningún traballo que non fose pactado, aceptado e titorizado polo profesor.</p>	T3, T8, T14, X7, EI6	A docente determinará a ponderación en función doutras probas
<p>Probas á fin de cada tema Con carácter obrigatorio, e se o/a docente así o determina, proporase unha proba que consistirá nun comentario de texto correspondente a algún dos contidos do programa, vocabulario para definir e preguntas de carácter máis amplo cos que o/a estudante poida demostrar a súa adquisición de competencias mínimas esixidas e a súa consecución dos obxectivos. O exame constará de: 1. Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2. Dous temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3. A definición de conceptos e termos explicados no temario. Quen opte pola telepresencialidade terá necesariamente que realizar estes exames ou as probas correspondentes, que se adaptarán ás circunstancias deste alumnado específico e se a situación da pandemia impide a organización do mesmo. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.</p>	T8, X5, X6, EI3, EI5	A docente determinará a ponderación en función doutras probas
<p>No caso de que a evolución da pandemia covid-19 impida a realización deste sistema de avaliación, optarase pola realización de traballos tutelados (comentarios de texto e pequenos ensaios) que permitan tanto a teletitoría coma a súa realización e entrega de xeito telemático. Dependendo das características dun posíbel confinamento ou corentena tanto individual coma colectivo, do alumnado ou da docente, decidirse en que punto se opta por este tipo de avaliación, que respectará, en todo caso, a organización por partes dos contidos (temas ou subtemas) e que respectará as porcentaxes de avaliación xa superadas no caso de que esta necesidade xurda unha vez avanzado o curso.</p>		
<p>Se se optase por unha avaliación deste tipo para A TOTALIDADE DA MATERIA (sexa porque o alumno ou alumna ou a docente non poidan acudir á clase ou porque as autoridades educativas determinen o peche do grupo ou da escola), o 100% dos contidos serán impartidos a través de Moodle ou outros medios telemáticos e serán avaliados a través deste sistema de traballos tutelados, sempre en contacto coa docente e garantindo o acceso do alumnado aos contidos correspondentes.</p>		
<p>A docente organizará a avaliación da materia en función do seu criterio a través de exames e traballos, só exames ou só traballos. En todos os casos, informarase ao alumnado con antelación suficiente de cal é o valor ponderado das probas que se lle soliciten no cálculo da nota final.</p>		
<p>Aqueles estudantes que non teñan superada algunha das probas necesarias para aprobar a materia, deberán: 1/ Realizar un exame na data e hora da convocatoria ordinaria de febreiro (vid. as características do exame no punto anterior); ou 2/ Demostrar, a través da realización dalgunha proba específica ou da repetición dalgún dos traballos non entregados/non superados que o/a alumno/a está en disposición de acadar as competencias non superadas. Será a docente quen decida cal das dúas opcións é a idónea para cada caso, optándose pola segunda sempre que a ausencia a clase non exceda o 20% e sempre que estea superado, polo menos, o 50% das probas.</p>	T3, T8, T14, X5, X6, X7, DD1, DD2, DD3	100%
<p>No caso de non ser posíbel a opción 1 por mor da pandemia, esta será substituída pola dun traballo ou traballos que permitan a avaliación dos contidos non superados.</p>		

<p><i>Amnistía ortográfica:</i> Prégase atención á redacción e ás faltas de ortografía nas probas e traballos, pois poden rebaixar a nota en 0,05 puntos por falta en casos de exceso, puntuación que será devolta se o alumno demostra ter superado o problema en probas sucesivas.</p> <p><i>Política antiplaxio:</i> Calquera copia ou paráfrase directa de traballos publicados en calquera soporte (fundamentalmente internet) implicará un suspenso automático, só recuperábel nas convocatorias ordinaria e/ou extraordinaria.</p>		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
<p>A avaliación na convocatoria extraordinaria de xullo consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire o temario. O exame constará de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2.Dous temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3.A definición de conceptos e termos explicados no temario. <p>Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.</p>	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3	100%
<p>No caso de que a evolución da pandemia covid-19 impida a realización deste sistema de avaliación, optarase pola realización de un ou varios traballos tutelados (comentarios de texto e pequenos ensaios) que permitan tanto a teletitoría coma a súa realización e entrega de xeito telemático e que abrangan a totalidade dos contidos e competencias avaliábeis na materia. O acceso aos contidos deberá ser xestionado pola alumna ou alumno, valéndose da natural axuda da docente a través da titoría, mais esta titoría en ningún caso suporá a “repetición” de clases xa impartidas a través de medios presenciais ou telemáticos.</p>	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3	100%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
<p>A avaliación na convocatoria extraordinaria de xullo consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire o temario. O exame constará de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2.Dous temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3.A definición de conceptos e termos explicados no temario. <p>Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.</p>	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3	100%
<p>No caso de que a evolución da pandemia covid-19 impida a realización deste sistema de avaliación, optarase pola realización de un ou varios traballos tutelados (comentarios de texto e pequenos ensaios) que permitan tanto a teletitoría coma a súa realización e entrega de xeito telemático e que abrangan a totalidade dos contidos e competencias avaliábeis na materia. O acceso aos contidos deberá ser xestionado pola alumna ou alumno, valéndose da natural axuda da docente a través da titoría, mais esta titoría en ningún caso suporá a “repetición” de clases xa impartidas a través de medios presenciais ou telemáticos.</p>	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3	100%
9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
<p>Referencias básicas</p> <p>Bobes Naves, María del Carmen (ed.) (1997): <i>Teoría del teatro</i>, Madrid, Arco Libros.</p> <p>Carlson, Marvin (1993) <i>Theories of the theatre. A Historical and Critical Survey from the Greeks to the Present (Expanded edition)</i>. Ithaca: Cornell University Press.</p> <p>Fischer Lichte, Erika (1999) <i>Semiótica del teatro</i>. Madrid: Arco.</p> <p>Goffman, E. (1994): <i>La presentación de la persona en la vida cotidiana</i>, Buenos Aires, Amorrortu.</p> <p>Kowzan, Tadeusz (1997): <i>El signo y el teatro</i>, Madrid, Arco.</p> <p>López Silva, Inmaculada (2004) <i>Teatro e canonización</i>. Lugo: Tris Tram.</p> <p>López Silva, Inmaculada (2015) <i>Resistir no escenario. Unha historia institucional do teatro galego</i>. Santiago: Universidade de Santiago de Compostela.</p> <p>López Silva, Inmaculada (dir.) (2018) <i>Diccionario Enciclopédico de Termos Escénicos</i>. Santiago: Consello da Cultura Galega.</p>		

Ferramenta en liña: <http://dicionarios.consellodacultura.gal/termosescenicos/>
Pruner, Michel (2006): *A Fábrica do teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.
Roubine, Jean-Jacques (2003): *Introducción ás grandes teorías do teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.
Schechner, Richard (2002): *Performance Studies: An Introduction*, Londres, Routledge.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos
Übersfeld, Anne (1996) *Lire le théâtre I, II, III*. Paris: Belin
Vieites, Manuel F. (2005): *O teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.

Referencias complementarias

Aristóteles (1988) *Poética de Aristóteles*, ed, trilingüe de Valentín García Yebra. Madrid: Gredos.
Artaud, Antonin (1978) *El teatro y su doble*. Barcelona: Edhasa.
Badiou, Alain (1994) *Rapsodia polo teatro*. Santiago: Sotelo Blanco.
Baltés, Blanca [ed.] (2002) *Jacques Copeau. Escritos sobre el teatro*. Madrid: ade.
Boileau, Gilles [1671] (1984) *L'art poétique*. Paris: Bordas.
Bourdieu, Pierre (1995) *Las reglas del arte*. Barcelona: Anagrama.
Brecht, Bertold (2004) *Escritos sobre teatro*. Barcelona: Alba.
Brook, Peter (1986) *El espacio vacío. Arte y técnica del teatro*. Barcelona: Península.
Davis, Tracy C. & Postlewait, Thomas (2003) *Theatricality*. Cambridge: Cambridge University Press.
Eco, Umberto (1986) *La estructura ausente. Introducción a la semiótica*. Barcelona: Lumen.
Even Zohar, Itamar (1990) "El sistema literario" *Poetics Today* 11: 1
Fortier, Mark (1997) *Theory / Theatre. An introduction*. London & New York: Routledge.
Frey, Bruno S. & Pommerehne, Werner W. (1995) *Musas e mercados*. Santiago: Laivento.
García Barrientos, José Luis (2004) *Teatro y ficción*. Madrid: Fundamentos – resad.
Gerould, Daniel (2000) *Theatre / Theory / Theatre. The Major Critical Texts from Aristotle and Zeami to Soyinka and Havel*. New York: Applause.
Goldberg, Rose Lee (2002): *Performance art*, Barcelona, Destino.
Horacio (2006) "Epístola ad Pisonos", en *Arte poética y otros textos de teoría y crítica literarias*. Cáceres: Universidad.
Hubert, Marie-Claude (1998) *Les grandes théories du théâtre*. Paris: Armand Colin.
Hugo, Victor (1827) Prefacio a *Cromwell*. <http://www.ciudadseva.com/textos/teoria/opin/hugo01.htm>
Lessing, Ephraïm (1981): *Hamburgische Dramaturgie*, Stuttgart, Reclam.
Lope de Vega, Felix (1609) *El arte nuevo de hacer comedias*. <http://www.trinity.edu/org/comedia/misc/artnue.html>
López Silva, Inmaculada (2004) *Teatro e canonización*. Lugo: Tris Tram.
Marinis, Marco de (1988) *Capire il teatro. Lineamenti di una nuova teatrologia*, Firenze, La Casa Usher.
Martínez Paramio, Agapito (2006) *Cuaderno de dirección teatral*. Ciudad Real: Naque.
Meyerhold, V. E. (2003) *Teoría teatral*. Madrid: Fundamentos.
Pavis, Patrice (1990) *Diccionario del teatro: dramaturgia, estética, semiología*. Barcelona: Paidós.
Pavis, Patrice (2000): *El análisis de los espectáculos*, Barcelona, Paidós.
Piscator, Erwin (2001) *El teatro político*. Hondarribia: Hiru.
Reinelt, Janelle G. & Roach, Joseph R. (1995) *Critical theory and performance*. Michigan: Ann Arbor.
Sánchez, José Antonio (ed.) (1999) *La escena moderna*. Madrid: Akal.
Spang, Kurt (1991) *Teoría del drama. Lectura y análisis de la obra teatral*. Pamplona: Universidad.
Stanislavski, Konstantin (2003) *El trabajo del actor sobre sí mismo en el proceso creador de la vivencia*. Barcelona: Alba.
Strasberg, Lee (1987) *A dream of passion. The development of the Method*. Boston: Little, Brown & Co.
Surgers, Anne (2009) *Teatro occidental: unha historia teatral desde a escenografía*. Vigo: Galaxia.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos.
Übersfeld, Anne (1993) *Semiótica teatral*. Madrid: Cátedra
Vieites, Manuel F. (coord.) (2000) *Animación teatral*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.
Villegas, Juan (1991) *Nueva interpretación y análisis del texto dramático*. Ottawa: Girol.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

Esta Guía Docente pode verse modificada nalgún punto en virtude das circunstancias do comezo do curso, do desenvolvemento da docencia ou doutros imprevistos, a criterio do docente ou do Departamento de Teoría e Historia das Artes Escénicas e sempre avisando o alumnado dos parámetros de mudanza con antelación e con argumentos xustificadas.

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisibel evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala, tal como se establece no punto correspondente desta Guía Didáctica.

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, a docente ou docentes combinará(n) a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas, tal como se sinala no punto correspondente desta Guía.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).